

Arvoisat veteraanit, hyvä juhlaväki,

On suuri kunnia olla puhumassa täällä Uukuniemen sankarihaudoilla. Omakin uukuniemeläinen isoisäni taisteli sodissa ja selvisi hengissä. Näin ei kuitenkaan ollut kaikkien kohtalona.

Sodassa taistelleet uhrasivat kaikkensa tulevaisuuden puolesta. Suuri osa heistä oli nuoria. Nuoria, joilla oli koko elämä edessään. Osa sen menetti tehden suurimman mahdollisen uhrauksen. Heitä muistamme ja kunnioitamme täällä tänään.

Seisomme sankarihaudoilla suomalaisten arvojen äärellä. Raskaiden uhrausten ansiosta voimme elää vapaassa, demokraattisessa maassa. Olla suomalaisia. Se on korvaamattoman arvokasta.

On kunniavelka sankarivainajille hoitaa nyt oma osuutemme Suomen itsenäisyyden ja yhteiskunnallisen eheyden säilyttämiseksi.

Nostaisin esille kaksi tärkeää asiaa, jotka meidän tulee turvata Suomessa: demokratia ja yhteiskunnan eheys. Ne ovat suuria arvoja, jotka rakentuvat tasapuolisille lähtökohdille sekä toisen ihmisen yksilöllisyyden ja ajatusten kunnioittamiselle.

Itselleni on kirkastunut demokratian ja tasa-arvon tärkeys pitkään Pakistanissa, Afganistanissa ja Vietnamissa työskennellessäni. Koin sen, mitä on asua epädemokraattisessa valtiossa ja se kokemus on pelottava. Jokaisella täytyy olla oikeus osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon niin halutessaan. Demokraattiset, ihmisoikeuksia kunnioittavat valtiot ovat myös vakaampia ja vähemmän alttiita konflikteille.

Yhteiskunnan eheys edellyttää monia asioita, kuten myös tasapuolisia lähtökohtia elämään. Jos valta ja varallisuus jakautuvat liian epätasaisesti, seuraa syrjäytymistä ja siitä levottomuuksia. Sukupolvien työllä on rakennettu meille pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta, josta on syytä olla ylpeä ja pitää kiinni.

Yksiä tärkeimpiä asioita menestyvälle Suomelle on suvaitsevainen henkinen ilmapiiri. Harvoin on olemassa täysin oikeaa ja väärää mielipidettä, vaan asiat koostuvat tuhansista harmaan eri sävyistä. Populistinen asioiden mustavalkoinen vastakkainasettelu ja kaivautuminen omiin asennepoteroihin ei edistä sisäisesti eheää Suomea. Meidän on suvaittava erilaisuutta, erilaisia asenteita ja kulttuureja, niin valtakunnan politiikassa kuin ihan jokapäiväisessä elämässämme. Erilaisuus on rikkautta, joka tulee kääntää Suomelle voimavaraksi ja menestystarinaksi.

Suomen turvallisuus on tänä päivänä vahvempi kuin koskaan aiemmin, tosin turvallisuuden uhat ovat hyvin erilaisia kuin 70 vuotta sitten. Ne liittyvät sekä valtioiden perinteiseen voimapolitiikkaan että uudenlaiseen keskinäisriippuvuuteen. Valta maiden välillä on jakautunut ja tulee jakautumaan uudella tavalla kun uudet, kasvavat taloudet, kuten esimerkiksi Kiina ja Intia, ottavat vahvaa jalansijaa maailmanpolitiikassa.

Maailman väkiluku kasvaa koko ajan. Sotien ajasta se on kolminkertaistunut, yli 7 miljardiin. Sanomattakin on selvää, että maapallon resurssit eivät riitä länsimaiseen elintasoon kaikille. Planeettamme rajat ovat tulleet vastaan. Tämä on ja tulee olemaan suurin haasteemme. Tarvitsemme kasvua, joka kunnioittaa ympäristön asettamia ehtoja ja vie kohti kestävästä hyvinvointia. Se on ainoa keino turvata inhimillisen elämän mahdollisuudet maapallon edelleen kasvavalle väestölle. Tämä tarkoittaa meidän jokaisen elämässä esimerkiksi kohtuullisen kulutustason löytämistä eli tinkimistä nykyisestä tasosta. Jos ratkaisuihin ei kyetä, tulevat turvallisuusuhat kärjistymään ja viime kädessä realisoitumaan myös sotilaallisina uhkina kun kilpailu rajallisista resursseista kiihtyy. Kestävän kehityksen ja turvallisuuden yhteys onkin ilmeinen, kuten myös demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltion merkitys niiden perustana.

Nykyisten turvallisuusuhkien saaminen hallintaan edellyttää laajaa kansainvälistä yhteistyötä sekä johdonmukaista toimintaa eri sektoreilla. Tarvitaan aivan uudenlaista ajattelutapaa, koska historiasta emme tunne vastaavaa aikaa ja sen mukanaan tuomia ongelmia.

Haasteet ovat suuria, mutta niiden edessä ei pidä lannistua. Jokainen voi tehdä jotain, kukin omien kykyjensä mukaan.

Meillä suomalaisilla on hyvät eväät lähteä ratkomaan näitä suuria kysymyksiä. Suomalainen yhteiskunta nähdään maailmalla esimerkkinä. Olemme maailman

huippua monessa asiassa. Kansainvälisesti meitä arvostetaan sovinnontekijöinä. Olemme hyvin koulutettuja, terveitä, varakkaita, elämme vakaassa yhteiskunnassa. Olemme etuoikeutettuja, maailman mittapuulla mitattuna. Meillä, jos kenelläkään maailmassa, on mahdollisuudet vaikuttaa.

Siihen meillä on myös moraalinen velvoite. On hyvä muistaa, että maailmassa on maita, jotka ovat sillä tasolla, jolla Suomi oli sodan aikana ja paljon kurjemmassakin asemassa. Nyt on meidän vuoromme, yhtenä maailman varakkaimmista maista, antaa apua sitä tarvitseville. Sodan aikana näkyi Suomessakin laaja yhteisöllisyys ja epäitsekkyuden henki. Miten on laita nykyään? Haluammeko auttaa hätää kärsiviä lähimmäisiämme, Suomessa tai maailmalla? Onko meillä sodan ajan ”kaveria ei jätetä” –henkeä jäljellä? Ojennammeko kätemme Syyrian sodan uhreille tai Sahelin alueen nälänhätää kärsiville? Tässä mitataan inhimillisyytemme. Äskettäin julkaistun mielipidemittauksen mukaan 80 % suomalaisista suhtautuu kehitysyhteistyöhön myönteisesti. Tämä kertoo mielestäni paljon hyvää meistä.

Sotiemme sankarivainajat ja veteraanit ja koko tuo sukupolvi on taistellut verellään ja henkensä edestä meille upean kotimaan. Sotien jälkeiset sukupolvet ovat siitä kehittäneet maailman huippuvaltion. Meille on taattu vapaus ja oikeudet hyvään elämään. Vapaus ei tule kuitenkaan ilman vastuuta. Meillä on vastuu Suomen ja planeettamme tulevaisuudesta. Emme elä vain nykyhetkeä varten, vaan tuleville sukupolville on turvattava hyvät edellytykset elämään.

Emme kuitenkaan olisi vapaita päättämään asioistamme ilman sodissa annettuja uhrauksia. Suurin ja nöyrin kiitos itsenäisyydestämme kuuluu sankarivainajille, sodissa taistelleille ja lapsensa silloin kasvattaneille. Me muistamme teidät. Olette antaneet meille tämän kauniin ja parhaan kotimaan, jonka tulevaisuudesta me nyt osaltamme ylpeinä kannamme vastuamme. Kiitos. +++
Toivon rauhaa sankarivainajien sieluille ja rauhaa nykyisille ja tuleville sukupolville.